

урахуванням того, що за відсутності інновацій отримувати такий доступ не буде до чого.

У випадку з культурним і творчим сектором передбачені винятки та обмеження, які полегшують доступ до книг, публікацій та інших результатів творчої діяльності при певних обставинах і умовах. Такі результати творчої діяльності покликані відігравати ключову роль в поширенні даних, інформації та знань, які можуть мати життєво важливе значення для інновацій або ж для вирішення проблем, пов'язаних з обмеженнями пересування і заходами суворої ізоляції, необхідність яких диктується кризою, викликаною інфекцією COVID-19. Застосування подібних гнучких механізмів в умовах кризи COVID-19 також має бути обумовлено явною відсутністю доступу, а його масштаби повинні бути обмежені метою усунення будь-якого такого дефіциту на період кризи. Слід зазначити, що багато правоволодільців з різних країн світу в добровільному порядку зробили кроки з метою забезпечення вільного доступу до величезних обсягів відповідного контенту в період кризи за допомогою застосування новаторських ліцензійних механізмів і прийняття інших заходів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Влияние коронавируса на интеллектуальную собственность. URL: <https://zuykov.com/ru/about/articles/2020/05/21/vliyanie-koronavirusa-na-intellektualnuyu-sobstven/>
2. Некоторые соображения относительно интеллектуальной собственности, инноваций, доступа и COVID-19. URL: https://www.wipo.int/about-wipo/ru/dg_gurry/news/2020/news_0025.html

*Аріанур Лейла Аббасівна,
студентка 3-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Берназ-Лукавецька О.М.*

ДЕЯКІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЗАКОНОДАВЧОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

Питання змісту права власності, а також виділення окремих правомочностей, що належать власнику, вже багато десятиліть є нагальною проблемою для багатьох українських юристів, вчених-правників. Цій проблемі присвячено багато публікацій та представлено багато аргументів як за існуючу конструкцію права власності, так і проти неї. Однак, до цього часу у вітчизняній юриспруденції так і немає єдиної точки зору щодо змісту права власності. Як і раніше викликає сумніви принцип членування права власності у

так звану «тріаду» правомочностей власника. Отже, доцільним буде проаналізувати думки різних вчених-цивілістів щодо цього питання та запропонувати шляхи вдосконалення змісту права власності у зв'язку із оновленням цивільного законодавства України.

Перш за все, слід надати законодавче визначення такому поняттю як «право власності». Так, відповідно до частини першої статті 316 Цивільного кодексу України (ЦК України), правом власності є право особи на річ (майно), яке вона здійснює відповідно до закону за своєю волею, незалежно від волі інших осіб. Частиною другою статті 317 ЦК України регулюється зміст права власності, де зазначається, що власникові належать права володіння, користування та розпорядження своїм майном.

Вважаю за доцільне коротко розкрити зміст кожної із правомочностей права власності. Першим елементом «тріади» права власності є право володіння, що полягає у юридичній можливості фактичного впливу на річ. Під володінням слід розуміти не постійний матеріальний зв'язок власника з річчю, а постійну можливість такого матеріального зв'язку, яка тісно пов'язана з волевиявленням такого власника.

Наступним елементом права власності є право користування, що полягає в юридичній можливості видобувати корисні (споживчі) властивості речі. Слід зазначити, що користування може здійснюватися шляхом вчинення фактичних дій (користування особистими речами, проживання в будинку, користування автомашиною тощо), але воно може полягати й у використанні споживчих властивостей речі за допомогою дій юридичних (надання речі в оренду і одержання відповідних прибутків) [2, с.285].

Заключним елементом «тріади» права власності є право розпорядження, тобто юридична можливість власника визначати фактичну і юридичну долю речі. Визначення фактичної долі речі полягає в можливості зміни її фізичної суті аж до повного знищення, юридична ж доля речі може бути визначена шляхом відмови від права на річ або шляхом передачі права власності іншій особі.

Таким чином, у сукупності ці три правомочності власника утворюють класичну для українського цивільного права «тріаду», що характеризує право власності в суб'єктивному сенсі.

Слід зазначити, що тлумачення змісту права власності у контексті «тріади» прав володіння, користування та розпорядження на думку багатьох вчених-цивілістів є недоцільним та дуже приблизним.

Так, деякі автори пропонують доповнити класичну «тріаду» правомочностей власника таким елементом, як управління. Зокрема, у

вітчизняній науці цивільного права вказані ідеї висловлюють К.І. Апанасенко, О.О. Первомайський, І.В. Спасибо-Фатєєва, Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova, та інші відомі вчені.

На думку Є.О. Харитонova, перелік елементів права здійснення права власності треба доповнити правом управління майном. Вчений вважає, що зазначене право не охоплюється ні правом користування, ні правом розпорядження майном, а тому робить висновок, що змістом права власності як права на власну поведінку (права здійснення права власності) є: право володіння майном, право користування майном, право управління майном та право розпорядження майном [2, с.287].

Крім того, в юридичній літературі іноді виділяють й інші елементи змісту права власності. Наприклад, деякі автори пропонують включити до переліку прав власника, крім управління, контроль за використанням майна. Так, О.М. Соловйов вважає, що до суб'єктивного права власності, окрім традиційних правомочностей потрібно включати правомочність вимоги і правомочність на захист [3, с. 48-49]. Вчений на підтримку своєї думки посилається на існуючу детальну диференціацію правомочностей суб'єктивного права власності, закріплену у концепції англійського юриста А.М. Оноре, відповідно до якої виокремлюється одинадцять елементів, що і становлять зміст права власності.

Слід також звернути увагу на те, що всі елементи традиційної «тріади права власності» стосуються лише права на власну поведінку, а тому не беруться до уваги такі правомочності суб'єктивного цивільного права, як право вимагати певних дій від інших осіб та право звернутися за захистом у випадку порушення прав. Ця позиція також є своєрідним недоліком існуючої системи змісту права власності.

Отже, вважаю, що сучасна українська концепція змісту права власності потребує вдосконалення, оскільки є підстави для розширення її переліку правомочностей. Спираючись на думки багатьох вчених-цивілістів, можу наголосити на тому, що окрім правомочностей володіння, користування та розпорядження до змісту права власності можуть також бути віднесені правомочності управління, контролю за використанням майна, правомочність вимоги та захисту.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 №435 IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 316, 317.
2. Харитонов Є.О., Старцев О.В. Цивільне право України. Підручник. Вид. 3, перероб. і доп. К.: Істина, 2013. 808 с.

3. Соловійов О. М. Суб'єктивне право власності (деякі аспекти проблеми). Право України. 2010. №12. – С.48-49.

Болдіна Діана Андріївна,

студентка 4-го курсу факультету прокуратури та слідства Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Адаховська Н.С.

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ РОЗДРІБНОЇ ТА ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ ТОВАРІВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ COVID-19

В Україні досить актуальним на сьогодні є питання регулювання відносин у сфері продажу товарів в Україні. Продаж товарів в Україні найчастіше за все здійснюється за договором роздрібної купівлі-продажу та за договором оптової купівлі-продажу. Роздрібна та оптова торгівля є основою діяльності багатьох підприємств та підприємців. Головними проблемами реалізації продажу товарів у роздрібній та оптовій торгівлі є: 1) непостійність у валютному курсі політики держави; 2) споживачі можуть змінювати інтерес до відповідної категорії товарів, що може призводити до падіння попиту на такий товар; 3) невизначеність у галузі митно-тарифної політики держави; 4) високий рівень конкуренції на ринку товарів; 5) введення обмеження продажу товарів через відповідні прийняті нормативно-правові акти державної влади у зв'язку з прийняттям воєнного стану, надзвичайного стану та санітарно-епідеміологічною ситуацією у державі.

Сучасна Україна зіткнулась з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», яка дуже сильно відобразилась на економіці держави. Для регулювання відносин у сфері продажу товарів та сприянню боротьбі з гострою респіраторною хворобою, були прийняті відповідні нормативно-правові акти. Наприклад, постановою Кабінету Міністрів України «Про встановлення карантину та запровадження посиленних протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 « № 641 від 22.07.2020 р., згідно зі змінами від 28.11.2020 [1], які передбачали у собі встановлені правила регулювання підприємницької діяльності. Такі правила встановлювали заборону приймання відвідувачів суб'єктами господарювання, які провадять діяльності у сфері торговельного і побутового обслуговування населення. Було внесено додатково в період з 00 годин 00 хвилин суботи до 00 годин 00 хвилин понеділка на території України з